

E g y e d ű l h i t b ő l

Emil Brunner svájci teológus egyik könyve bevezetésében /Das Wort Gottes und der moderne Mensch/ írja, hogy jelenleg a világ álláspontja a keresztyénséggel kapcsolatban egészen más, mint a múlt században volt. A múlt században ugyanis szemben álltak a keresztyénséggel, vitatkoztak vele, dogmáit támadták, ma teljesen közömbösen elmennek mellette és ez a közömbös állapot rosszabb mint a nyílt ellenségeskedés. Jézus is azt mondja, hogy inkább legyen valami hideg semmint langyos. Ezt az állapotot nevezi Brunner elvilágiasodásnak/secularizmus/. Meg kell látnunk, hogy gyülekezeteinken belül is meg van ez az elvilágiasodás. Minden gyülekezetben megtalálható egy széles elvilágiasodott réteg. Ez az a réteg amin -horribile dictu- még az Isten sem tud segíteni, mert ezek 20, 30, 40 éven keresztül elhallgatják a prédikációkat a nélkül, hogy valami is történnék az életükben. Hiába ülnek Isten ~~is~~ előtt! Ezek azok akik úgy jönnek az istentiszteletre, mint egy színházi előadásra, ahol a szereplők jól vagy rosszul előadják a darabot, előadás végén legördül a függöny a darabnak vége, nincs tovább köze a színháznak az élethez, így amikor vége az istentiszteletnek, amikor becsukódik mögöttük a templom kapuja egy egészen más életbe lépnek ki amelyhez az istentiszteletnek semmi köze nincsen. A maguk útját járják. Elvilágiasodott, közömbös, a keresztyénség szempontjából langy-meleg emberek.

Nagy kísértésünk az, hogy a reformáció ünnepeit így páholyból nézzük végig, elvonulnak előttünk egy régi világ nagy emberei, hit-hősök: Luther, Kálvin, Melancton, stb. de ezeknek az embereknek semmi közük a mához. Ezért nem emlékbeszédet akarok ma tartani, mert azt, egy hallott fölött kell tartani, hanem arról kell beszélnem, hogy az élő Isten hogyan munkáldott és hogyan munkálkozik az egyházában.

A keresztyén egyház ünnepei között a pünkösdek van egészen rendkívüli szerepe. Karácsony, vízkereszt, nagypéntek, husvét, mennybemenetel ünnepe mind egy egyszer megtörtént eseményre való visszaemlékezés. Pünkösöd más. Pünkösöd után nincs pont, pünkösöd ma is tart. A Szentlélek ma is munkálkozik, úgy mint kétezer év óta mindig: ma is megmondja mi az igazság, hogy Jézus felmagasztaltatott, mi az ítélet, hogy a Sátán ítéltetett el, nem Krisztus, mi a bűn: hitetlenség Jézusban/János 16:7-13./, Hogy mi volt a reformáció azt csak innen a pünkösöd oldaláról értjük meg! Amikor újra más koroknál talán nyilvánvalóbb módon világossá lett, hogy a Szent Lélek munkálkozik! Jézus szava beteljesedett: "nem hagylak titeket árvakul"/János 14:18./. A reformáció pünkösöd ősszel.

I.rész. A reformáció a Szent Lélek műve. A reformáció nem egyes emberek új egyházalapítása, nem a lelkiismereti szabadság hangoztatása és érvényrejuttatása, nem kiváló emberek új rend teremtése, hanem Isten munkája mindenestől! Gyenge, alkalmatlan embereken keresztül a hatalmas Isten munkálkodott. Isten munkamódszere ez: "az én erőm erőtlenség által végeztetik el"/2.Kor.12:9-10./.

Nem embereket dicsőítünk tehát ma sem! Nem csinálunk protestáns elődeinkből szenteket, akik előtt le kellene borulnunk, mi ma is Istent imádjuk. Legjobban a reformátorok tiltakoznának az ellen, ha mi őket tömjéneznenék, dicsőítenénk, mert ők komolyan vették az első parancsolatot. Így kell tehát a reformációt látnunk mint Isten művét, aki gyöngé emberekkél végzi el a maga munkáját.

II.rész. Mi volt a munkája a Szent Léleknek? Erre röviden így felelhetünk: felfedte, hogy kicsoda Isten és kicsoda az ember.

1. Isten mindenké felett Ur! Istenről gyakran sóvány, vérszegény, értelén képzeleteink vannak. Felnőtt emberek is csak jó istenkének ismerik őt, aki kizárólag arra való, hogy nekünk kedvünkbe járjon. A reformáció ismét megszólaltatta: Isten ur e földön. De többet is mondott róla. Megmutatta, hogy ez a mindenható felséges Ur: szerető Isten. Hogy kicsoda az Isten azt csak a kereszten lehet megismerni. Luther mondotta: "Nem ismerék más Istent, csak azt a Názáretit aki ott függ a kereszten." E. Watson angol methodista teológus irt egy munkát Luther teológiájáról címe: "Hadd legyen Isten Isten!"/Let God be God!/ Valóban eltalálta ez a teológus a reformáció egyik fő jellemvonását, a Szent Lélek ezen fáradozott: Hadd legyen Isten Isten.

2. Az ember mindenestől elveszett! Ujra felhangzott a reformációban az Igének az emberről szóló tanítása is. Az ember szive gyökeréig megromlott és magában mindenestől elveszett, nem kicsit bünös, bünöske, nem beteg csupán, hanem mindenestől elveszett, kárhozatra méltó ember, Isten kegyelme nélkül szükölködik. Az embernek nincsen segítsége, sem a szentek, sem mások, nem állhat meg Isten előtt. Luthernak, ennek a csodálatos életet befutó embernek, az utolsó leirt mondata, amelyet halála előtti napon irt le ez volt: "Bizony koldusok vagyunk."

Pontos helyzetrajzot adott tehát a reformáció arról, hogy kicsoda ő, Isten és kicsoda vagyok én. Itt lehet leginkább meglátni, hogy mind ez nem volt csupán emberi gondolat, hanem a Szent Lélek munkája. Unmagától erre senki nem tud rájönni, csak a Szent Lélek világosíthat meg bennünket az igén keresztül. "Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok és nem a ti utaitok az én utaim"/Esaías 55:8./.

III.rész. Mit tanít a reformáció?: Hitből, kegyelemből! Csak aki az előbb felvázolt helyzetképet látja világosan az értheti meg a reformáció szavát: Kegyelemből tartattatok meg hit által! Ez az üzenet egyezik Pál szavaival szörül-szóra amint az imént felolvastam a bibliából. Aki tud arról, hogy az ember Isten színe előtt álló ember, aki tud az Itéletről, csak azt érdekli a megigazulás kérdése. Csak akit már izgattak a bünei, gyötörtek a vétkei annak a számára örömhír az, hogy hit által tartattunk meg, kegyelemből üdvözölünk. Mások számára érthetetlen marad az a sok harc ami szavak körül forgott, Luther vakmerő kiállása, egész sereg emberi élet feláldozása, hiszen ugyis csak az a fontos -mondják-, hogy az embernek legyen valamilyen hite és ez a hit teszi boldoggá az embert. Az így beszélő ember, nem veszi komolyan a hitét, nem is találkozott az élő Istennel, nem tudja, hogy krisztushit nélkül rettenetes dolog az élő Isten kezébe esni, nem szakadt még soha fel a kiállítás a szivéből a filippii börtönőrrel együtt: Mit kell tennem, hogy üdvözüljek?

Érdekes, hogy a haragvó Isten közelsége a tevékeny embert mindig cselekedetre indítja. Az ember valamit jóvá akar tenni. A kérdés az embervéről részéről ilyenkor mindig ugyanaz: mit lehet nekem cselekednem?, mit kell tennem, hogy üdvözüljek? De az isteni felelet is mindig azonos: semmit! Kegyelemből hit által igazulsz meg. Pál így felel a börtönőrnek: "Higyj az Ur Jézus Krisztusban és üdvözülsz, mint te mind a te házadnépe." Ez az isteni üzenet először is megaláz bennünket. Alázat kell ahhoz, hogy elismerhessem nem adhatok semmit az Istennek. Nincs még más valami ezen a világon ami ellen annyira rugodoznánk ösztönösen mint az ellen, hogy kegyelemre szorulunk. De nincs vigasztalóbb üzenet a kétségbeesett ember számára mint ez: Kegyelemből. Ez az üzenet megaláz, de fel is emel. Kétszeresen felébreszti az embert. Giertz Bo svéd püspök írja egyik könyvében, hogy két ébredésre van szüksége a keresztyén embernek: az első ébredés amikor bűneimre ébredésként megtudom, hogy ki vagyok én. A második ébredés amikor a kegyelmes Istenre ébredek, mikor elhiszem azt, hogy Isten nagyobb a mi szívünkénél/1.János 4:20./ . Mindkettő szükséges ahhoz, hogy felébredt keresztyén legyek. Aki a fél uton megáll és csak bűneire ébred rá, annak sorsa a kétségbeesés, Judás sorsa. Aki a másodikhoz is elér az áldott életű keresztyén lesz, az Péter utját járja. Azért a legnagyobb ébredés a reformáció a keresztyén egyháztörténetben, mert mind a két ébredést egyesítette.

Ingyen kegyelemből igazulunk meg, de vigyáznunk kell ennek a szónak megértésre: ingyen. Csak nekünk ingyen Isten fia drága árat fizetett azért, hogy mi élhessünk. Valaki meghalt, hogy nekem életem legyen!

Ezen a hittételen áll vagy bukik az egyház. Luther a schmal-kaldeni cikkekben azt írja: "Ha ég és föld összeomlik ettől -t.i. a megigazulás hitünktől- nem tágíthatunk!" Luther nem a maga igazát védte Isten igazáért harcolt. Vádolták őt gyakran és néha ma is ezt teszik, hogy ő a kegyelmes utat választotta: csak hinni kell! Aki Luther életét ismeri az tudja azt, hogy ez a vád nem igaz. Megmutatkozott az ő életében is, hogy a hit útján járó ember élete örökös harc, tusakodás. Vádolták őt azzal is, hogy embertársaink felé semmit sem használ a hit. Az 1522-ben megjelent Újtestamentum fordításának előszavában ezt írja Luther: "A hit hatalmas, mindig munkálkodó, mindig szolgáló erő. Nem tud nem jót cselekedni. Mielőtt kérdezné a jót, már megteszi." Nem kell tehát attól félni, hogy nem lesznek jó cselekedetei a csak hitből, kegyelemből élő embernek. A keresztyén ember tudja hova való a hit és hova a cselekedet. Luther egyik predikációjában ezt mondja: "Sok keresztyén eltéveszti a dolgot, Isten felé mutogatja a cselekedeteit és emberek felé a hitét, pedig sem Isten nem tud semmit sem kezdeni a cselekedeteinkkel, sem az emberek a hitünkkel. Isten felé hitünkkel forduljunk, emberek felé cselekedeteinkben mutassuk meg a hitünket." Hitből igazulunk meg, nem hitetlenségből.

Befejezés. Isten hatalmasan munkálkodott a reformációban, de a pünkösdi Lélek ma is akar munkálkodni! Vedd komolyan azt, amit őseid komolyan vettek! A protestantizmus nem csupán oppozíció a katolicizmus felé. Nem azért vagyunk protestánsok, mert nem vagyunk katolikusok, hanem mert drága örökségünk van őseinktől: a hitünk.

Nem tudom hányszor hallottad ezt a mondatot: hit által igazulunk meg kegyelemből, de értetted-e testvér? Nem vagyok derülőtő, tudom, hogy minden igehirdetés legnagyobb része emberileg szólva kárbavész, tudom, hogy ennek az előadásnak is ez a sorsa.

Ismerek egy könyvet egyik püspökünk írta még a harmincas években arról szól, hogy egy gyülekezetet megvizsgált a gyülekezet tagjai hitére vonatkozólag. Megkérdezték őket hitük felől, kiderült, hogy a gyülekezet 90%-ának fogalma sem volt a hit által való megigazulás tanításáról...-De hiszem, hogy itt is akadnak olyanok akik komolyan veszik Istennek üzenetét. Ha csak egy néhány is akad ilyen, akkor nem volt hiába való ez a reformációi ünnepség.

Ma nem „emlékeztünk” csupán egy régi történelmi eseményre, hanem figyeltük az Isten lábnyomait a történelemben és figyeltünk szavára, ahogy ma szól hozzánk.

Nem más a keresztyén élet, mint egy szónak a tanulmányozása, szüntelen való tanulmányozása, ez az egy szó: kegyelem. Ezt kell meghallanunk, megértenünk és ennek ismeretében kell állandóan növekednünk. A reformáció üzenete is ez: kegyelem. Péter apostol így fejezi be a második levelét: növekedjete a kegyelemben. Ezt kívánom én ennek a gyülekezetnek is ezen a reformációi ünnepen: növekedjete a kegyelemben! /2. Péter 3:18./

Amen.

János Károly

Készítette:

H. Fenyőcsanak Árpád
p. lelkes